

KPS.430.4.2024

Nr ewid. 49/2024/P/24/001/KPS

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie w 2023 r. planu
finansowego Państwowego Funduszu
Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

p.o. Dyrektor Departamentu Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

Dariusz Rogowski
/podpisano elektronicznie/

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, czerwiec 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE.....	4
2.	OCENA OGÓLNA	5
3.	WNIOSKI.....	6
4.	WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO PFRON	7
	4.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO	7
	4.2. SPRAWOZDANIA	15
5.	INFORMACJE DODATKOWE	16
6.	ZAŁĄCZNIKI.....	17
	6.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ PFRON.....	17
	6.2. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO PFRON.....	18
	6.3. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI.....	24

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Ocena wykonania w 2023 r. planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności działań podejmowanych przez Zarząd Funduszu.

Zakres kontroli

- planowanie i realizacja przychodów Funduszu;
- planowanie i wykonanie kosztów Funduszu oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji;
- gospodarowanie wolnymi środkami;
- wykorzystanie otrzymanych dotacji i środków na realizację programów / projektów finansowanych z budżetu Unii Europejskiej;
- sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Jednostka kontrolowana

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych¹ działa na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych² oraz Statutu³. Fundusz jest państwowym funduszem celowym, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, posiadającym osobowość prawną. Organami Funduszu są: Zarząd i Rada Nadzorcza. Zgodnie z ustawą o rehabilitacji, w skład Zarządu Funduszu wchodzi Prezes Zarządu Funduszu i dwaj jego zastępcy. Prezesem Rady Nadzorczej jest Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Nadzór nad Funduszem sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, tj. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Dysponentem Funduszu jest Zarząd Funduszu.

Podstawowym zadaniem Funduszu jest gromadzenie i dystrybucja środków na aktywizację zawodową oraz rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych.

Przychody Funduszu w 2023 r. wyniosły 8 471 489,1 tys. zł, co stanowiło 103,2% planu po zmianach, a koszty 7 574 898,5 tys. zł, co stanowiło 87,2% planu po zmianach. Na realizację zadań ustawowych Fundusz otrzymał dotacje z budżetu państwa w kwocie 1 141 670,8 tys. zł, tj. 89,4% wg ustawy budżetowej na 2023 r.⁵

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶.

¹ Dalej: PFRON lub Fundusz.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 44, dalej: ustawa o rehabilitacji.

³ Zatwierdzony 21 czerwca 2016 r. przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej: Minister).

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: ufp.

⁵ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.).

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia w formie opisowej
wykonanie planu
finansowego
Państwowego Funduszu
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych
w 2023 r.

Kontrola 1,3% wszystkich poniesionych przez Fundusz w 2023 r. kosztów wykazała, że były one ponoszone zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ufp oraz służyły realizacji zadań PFRON wynikających z ustawy o rehabilitacji. Fundusz prawidłowo gospodarował wolnymi środkami oraz udzielał zamówień publicznych, przestrzegając ustanowionych przez Prezesa Zarządu PFRON procedur.

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono nieprawidłowości, polegające na nieujmowaniu w księgach rachunkowych Funduszu kwot zaangażowania z tytułu umów zawartych w ramach zadań zleczanych i w ramach programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON, co stanowiło naruszenie art. 40 ust. 2 pkt 2 ufp, oraz nieprzeprowadzaniu przez Głównego Księgowego Funduszu kontroli wstępnej umów zawartych w powyższym zakresie przez dwie jednostki organizacyjne Funduszu. W 14 ze 110 przypadków nie dochowano 30-dniowego terminu zatwierdzenia przez dysponenta środków rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym w ramach programów „Absolwent” oraz „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”, co stanowiło naruszenie art. 152 ust. 2 ufp.

W zakresie przychodów Funduszu stwierdzono nieprawidłowość polegającą na dopuszczeniu do przedawnienia należności PFRON na kwotę 344,7 tys. zł w jednej z 15 badanych spraw.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje negatywnie roczne sprawozdania za 2023 r. z wykonania planu finansowego Funduszu z powodu wydania negatywnej opinii o dwóch z trzech sprawozdaniach sporządzonych przez Fundusz (Rb-33 i Rb-40). Wszystkie sprawozdania sporządzono terminowo, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁷ oraz rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁸, a także na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowość, już na etapie tworzenia projektu planu finansowego, polegającą na błędnym sposobie klasyfikowania i ujmowania w ewidencji księgowej kosztów ponoszonych na realizację programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” Mobilność osób z niepełnosprawnością⁹ w ramach paragrafów klasyfikacji budżetowej na łączną kwotę 113 505,9 tys. zł, w wyniku czego sprawozdania Rb-33 i Rb-40 nie dostarczały wiarygodnych danych o poniesionych przez Fundusz kosztach.

Kalkulację oceny ogólnej wykonania planu finansowego PFRON przedstawiono w załączniku nr 6.1. do Informacji.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 454.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 652.

⁹ Dalej: SAM Mobilność.

3. WNIOSKI

- Zarząd Funduszu** W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi nieujmowania w ewidencji księgowej Funduszu kwot zaangażowania wynikających z umów zawartych w ramach realizowanych programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON oraz w ramach zadań zleczanych, a także zaklasyfikowania kosztów ponoszonych w ramach programu SAM Mobilność do niewłaściwego paragrafu klasyfikacji budżetowej, NIK wnioskuje o:
- ujmowanie w ewidencji księgowej Funduszu na kontach pozabilansowych zaangażowania wynikającego z zawartych umów w ramach zadań zleczanych i programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON,
 - wzmocnienie mechanizmów kontroli zarządczej, o której mowa w art. 68 ufp, w celu zapewnienia prawidłowości: planowania kosztów, ujmowania ich w ewidencji księgowej i sporządzania sprawozdań budżetowych Funduszu.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA PLANU FINANSOWEGO PFRON

4.1. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO

4.1.1. WYKONANIE PLANU PRZYCHODÓW

W 2023 r. PFRON osiągnął przychody w kwocie 8 471 489,1 tys. zł, tj. o 3,2% wyższe od planu po zmianach i o 19,0% wyższe od wykonania przychodów w 2022 r. Głównymi pozycjami w przychodach były:

- 1) wpłaty zakładów pracy dokonywane na podstawie art. 21 ustawy o rehabilitacji – 6 741 073,7 tys. zł, co stanowiło 79,6% przychodów w 2023 r. Wpłaty były wyższe od zaplanowanych o 5,5% i o 13,8% od wykonania w 2022 r.;
- 2) dotacje z budżetu państwa dla państwowego funduszu celowego – 1 105 964,0 tys. zł, co stanowiło 13,1% przychodów. Przychody wykonano w 88,2% planu po zmianach. Były one o 58,9% wyższe od wykonania z 2022 r. Kwota dotacji wzrosła w związku ze zmianą art. 46a ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji¹⁰, w wyniku której Fundusz otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa w wysokości 30% środków zaplanowanych na realizację zadania dotyczącego dopłat do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych. Przed tą zmianą Fundusz otrzymywał do 30% środków zaplanowanych na realizację tego zadania. Niepełne wykorzystanie dotacji otrzymanych z budżetu państwa było związane z niskim zainteresowaniem wśród dysponentów zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji na środki wypłacane przez PFRON na podstawie art. 33b ustawy o rehabilitacji (wydatkowano 41 081,4 tys. zł z zaplanowanych 150 000,0 tys. zł);
- 3) pozostałe przychody – 468 838,8 tys. zł, co stanowiło 5,5% przychodów PFRON. Wykonanie w tej grupie przychodów było wyższe od zaplanowanego o 22,0% i o 24,5% wyższe od wykonania w 2022 r. Największy udział w pozostałych przychodach stanowiły pozostałe odsetki – 218 463,6 tys. zł, tj. 277,5% planu po zmianach oraz wpływy z różnych dochodów – 136 231,5 tys. zł, tj. 64,4% planu po zmianach;
- 4) środki otrzymane z UE – 111 053,2 tys. zł, co stanowiło 1,3% przychodów PFRON. Przychody z tego źródła wyniosły 72,7% planu po zmianach i były o 13,6% wyższe od wykonania w 2022 r.

Przychody w latach 2020-2023 wykazywały tendencję wzrostową i w tym okresie zwiększyły się o 39,2%. Wyższe przychody wynikały głównie z rosnącej kwoty miesięcznych wpłat zakładów pracy (wzrost o 36,5%) oraz wyższej dotacji celowej przekazywanej z budżetu państwa do PFRON m.in. na dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego wypłacane na podstawie art. 26a ustawy o rehabilitacji, która wzrosła w tym okresie o 55,2%.

Należności ogółem netto na koniec 2023 r. wyniosły 97 233,3 tys. zł i były wyższe od planowanych o 19,7% i niższe o 12,3% od stanu na koniec 2022 r. Należności brutto (z kwotą odpisu aktualizującego ich wartość) wyniosły 1 017 566,0 tys. zł i były niższe o 3,4%, od stanu na koniec 2022 r. Wartość należności wymagalnych Funduszu na koniec 2023 r. wynosiła 657 644,2 tys. zł.

Badaniem pod kątem skuteczności i terminowości podejmowanych działań dotyczących dochodzenia należności przez PFRON objęto 15 spraw na kwotę 8864,2 tys. zł. Stwierdzono nieprawidłowość polegającą na dopuszczeniu do przedawnienia należności PFRON w jednej sprawie na kwotę 344,7 tys. zł. Stanowiło to naruszenie art. 42 ust. 5 ufp, zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Za prowadzenie tej sprawy odpowiedzialny był Departament ds. Wpłat.

Dane dotyczące przychodów PFRON w 2023 r. przedstawiono w tabeli stanowiącej załącznik nr 6.2. do Informacji.

¹⁰ Zmiana wprowadzona art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 173).

4.1.2. WYKONANIE PLANU KOSZTÓW

Koszty ujęte w planie finansowym PFRON na 2023 r. według ustawy budżetowej na rok 2023 wyniosły 8 400 507,0 tys. zł i w trakcie roku zostały zwiększone do 8 687 132,0 tys. zł, tj. o 3,4%. Wykonanie kosztów wyniosło 7 574 898,5 tys. zł, co stanowiło 87,2% planu po zmianach. W porównaniu do 2022 r., koszty były wyższe o 14,1%.

Koszty Funduszu w latach 2020-2023 wykazywały tendencję wzrostową i w całym okresie zwiększyły się z 5 875 067,3 tys. zł do 7 574 898,5 tys. zł, tj. o 28,9%. Udział kosztów własnych Funduszu w latach 2020-2023 w kosztach Funduszu ogółem wynosił w poszczególnych latach odpowiednio: 6,0%, 5,5%, 5,4% i 5,4%. Pod względem kwotowym koszty własne w powyższym okresie wzrosły z 354 268,1 tys. zł do 406 405,9 tys. zł, tj. o 14,7%. W tym okresie koszty bezpośrednio związane z realizacją zadań PFRON wzrosły z 5 520 799,2 tys. zł do 7 168 492,6 tys. zł, tj. o 29,8%. Tym samym dynamika wzrostu kosztów bezpośrednio związanych z realizacją zadań Funduszu była o 15,1 p.p. wyższa od dynamiki wzrostu kosztów własnych.

Struktura kosztów PFRON w 2023 r. przedstawiała się następująco:

- dotacje na realizację zadań bieżących – 4 591 285,0 tys. zł, tj. 60,6% kosztów, wzrost o 10,6% w porównaniu do 2022 r.,
- przelewy redystrybucyjne – 1 908 382,7 tys. zł, tj. 25,2% kosztów, w tym na realizację zadań przez samorządy powiatowe – 1 527 927,9 tys. zł, tj. 20,2% kosztów, wzrost całej kategorii kosztów o 18,4% w porównaniu do 2022 r.,
- koszty własne – 406 405,9 tys. zł, tj. 5,4% kosztów, wzrost o 14,2% w porównaniu do 2022 r.,
- koszty inwestycyjne – 356 589,1 tys. zł, tj. 4,7% kosztów, wzrost o 212,4% w porównaniu do 2022 r.,
- transfery na rzecz ludności – 225 322,1 tys. zł, tj. 3,0% kosztów, w całości przeznaczone na wydatki na rzecz osób fizycznych, spadek o 14,5% w porównaniu do 2022 r.,
- środki z UE – 86 334,6 tys. zł, tj. 1,1% kosztów, spadek o 38,3% w porównaniu do 2022 r.

Struktura kosztów własnych PFRON przedstawiała się następująco:

- pozostałe – 184 109,7 tys. zł, tj. 45,3% kosztów własnych (spadek o 10,2% w porównaniu do 2022 r.), w tym odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności – 144 972,6 tys. zł, (35,7% kosztów własnych) i amortyzacja – 13 244,7 tys. zł, (3,3% kosztów własnych),
- zakup usług – 108 739,3 tys. zł, tj. 26,8% kosztów własnych, wzrost o 141,3% w porównaniu do 2022 r.,
- wynagrodzenia – 95 829,0 tys. zł, tj. 23,6% kosztów własnych, wzrost o 7,5% w porównaniu do 2022 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 5,9 tys. zł,
- składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy oraz wpłaty na pracownicze plany kapitałowe – 17 727,9 tys. zł, tj. 4,4% kosztów własnych, wzrost o 8,1% w porównaniu do 2022 r.

Badaniem w zakresie ponoszenia kosztów w sposób legalny, gospodarny i celowy objęto próbę¹¹ w kwocie 32 289,4 tys. zł, co stanowiło 0,4% kosztów poniesionych przez PFRON w 2023 r., z czego 17 362,6 tys. zł koszty współfinansowane ze środków UE, 9371,1 tys. zł koszty bieżące, a 5555,7 tys. zł stanowiły koszty inwestycyjne. Doboru próby 64 dowodów księgowych dokonano metodą MUS z wygenerowanych z systemu księgowego PFRON zapisów i dowodów księgowych. Nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości.

Badaniem objęto dwie umowy cywilnoprawne na kwotę 102,0 tys. zł zawarte w 2023 r. na świadczenie usług informacyjno-promocyjnych. Fundusz poniósł z ich tytułu koszty w wysokości 92,2 tys. zł. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zlecenia i realizacji działań informacyjno-promocyjnych w 2023 r.

W 2023 r. na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹² Fundusz przeprowadził 32 postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, tj. 19 klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne oraz 11 o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, dwa na usługi społeczne i inne szczególne usługi, o których mowa w art. 359 i art. 392 ust. 1 Pzp. Umowy zawarto na łączną kwotę 68 616,3 tys. zł netto. W Funduszu w 2023 r. udzielono dwóch zamówień z wyłączeniem stosowania przepisów Pzp na łączną kwotę netto 2511,0 tys. zł, których przedmiotem było nabycie własności lub innych praw do istniejących budynków lub nieruchomości, o których mowa w art. 11 ust. 1

¹¹ Z wyłączeniem amortyzacji, wynagrodzeń osobowych i pochodnych od nich oraz kosztów poniżej 1000 zł.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.; dalej: Pzp.

pkt 6 Pzp. Fundusz udzielił również zamówienia klasyczne, o wartości poniżej 130,0 tys. zł, na łączną kwotę 7877,0 tys. zł netto.

Prawidłowość stosowania w 2023 r. procedur udzielania zamówień publicznych Funduszu zbadano na podstawie pięciu przeprowadzonych postępowań, z których dwa były udzielone na podstawie Pzp, a trzy w oparciu o wewnętrzne procedury udzielania zamówień publicznych. Łączna kwota zawartych umów wyniosła 5429,8 tys. zł (4418,5 tys. zł netto), natomiast koszty poniesione w 2023 r. wyniosły 4438,2 tys. zł brutto. Badaniu poddane zostały następujące postępowania:

- zamówienie nr 2023/12/585 o wartości 121,5 tys. zł brutto (98,8 tys. zł netto) na udzielenie licencji na aplikację Skaner podatności Tenable Nessus Expert wraz ze wsparciem 24/365 producenta, na okres 48 miesięcy – zrealizowane na podstawie zapytania ofertowego, do którego nie stosowano przepisów Pzp;
- zamówienie nr 2023/07/303 o wartości 140,2 tys. zł brutto (114,0 tys. zł netto) na wykonanie mobilnego wydzielenia powierzchni archiwum zakładowego w celu zabezpieczenia przechowywanej dokumentacji przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą wraz z udzieleniem gwarancji na całość wykonanych prac oraz materiałów na okres 12 miesięcy – zrealizowane na podstawie zapytania ofertowego, do którego nie stosowano przepisów Pzp;
- zamówienie nr 2023/03/96 o wartości 58,7 tys. zł brutto (51,7 tys. zł netto) na organizację dla maksymalnie 50 pracowników PFRON szkolenia „zamykanie projektu unijnego PO WER wraz z zajęciami integrującymi zespół” – zrealizowane na podstawie zapytania ofertowego, do którego nie stosowano przepisów Pzp, współfinansowane z środków UE w ramach projektu pn. „Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych”¹³;
- zamówienie nr 2023/04/141 o wartości 196,8 tys. zł brutto (160,0 tys. zł netto) na wykonanie badania ewaluacyjnego projektu „Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych” – zamówienie udzielone w trybie podstawowym (art. 275 pkt 1 Pzp), współfinansowane z środków UE w ramach projektu PO WER door-to-door;
- zamówienie nr 2023/09/348 o wartości 4912,6 tys. zł brutto (3994,0 tys. zł netto) na dostawę i przeniesienie na zamawiającego własności komputerów przenośnych – zamówienie udzielone w trybie przetargu nieograniczonego (art. 132 Pzp).

Wszystkie zbadane postępowania do przeprowadzenia, których zastosowanie miało Pzp zostały zrealizowane zgodnie z wymaganiami ustawy. W przypadku zamówień udzielanych poza Pzp, Fundusz przestrzegał obowiązujących wewnętrznych regulacji w tym zakresie.

Fundusz w 2023 r. realizował 12 projektów wspieranych ze środków pomocowych UE – art. 47 ust 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji – 11 projektów na podstawie umów o dofinansowanie projektu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz jeden projekt na podstawie umowy o dofinansowanie projektu w ramach Programu Fundusze Europejskie Dla Rozwoju Społecznego .

Badaniu poddano dokumentację dotyczącą trzech umów zawartych w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej na łączną kwotę 2292,0 tys. zł na realizację przez jednostkę samorządu terytorialnego¹⁴ projektu grantowego obejmującego wdrożenie usług transportowych door-to-door i dokonania adaptacji architektonicznych dla osób z potrzebą wsparcia mobilności oraz zamówienie publiczne udzielone w trybie podstawowym na wykonanie badania ewaluacyjnego ww. projektu o wartości 196,8 tys. zł. Zbadane koszty były zgodne z kategoriami kosztów wynikającymi z postanowień umowy o dofinansowanie projektu i z zatwierdzonym budżetem projektu. Wszystkie koszty zostały poniesione w okresie kwalifikowalności oraz dokonano ich w sposób oszczędny.

¹³ Dalej: projekt PO WER door-to-door.

¹⁴ Dalej: jst.

W 2023 r. dysponent Funduszu nie otrzymał od Prezesa Rady Ministrów wiążącego polecenia wpłaty środków pieniężnych na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19¹⁵ lub polecenia wpłaty środków pieniężnych na Fundusz Pomocy¹⁶.

Środki z dotacji celowej

Na podstawie zawartej z Ministrem umowy, PFRON w 2023 r. otrzymał dotację celową w kwocie 1 193 500,0 tys. zł¹⁷. Na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 26a ustawy o rehabilitacji, zaplanowano kwotę 1 080 000,0 tys. zł, z czego wykorzystano w 2023 r. 1 044 524,2 tys. zł, tj. 96,7%. Na przekazywanie środków dla dysponentów zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji, o czym mowa w art. 33b ustawy o rehabilitacji, zaplanowano kwotę 150 000,0 tys. zł¹⁸, a wykorzystano 41 081,4 tys. zł, tj. 27,4% planu i 45,6% kwoty dotacji. Niskie wykorzystanie dotacji wynikało z mniejszego od planowanego zainteresowania tą formą wsparcia.

Na zadanie realizowane na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zaplanowano kwotę 23 500,0 tys. zł, a wykorzystano 20 358,3 tys. zł, tj. 86,6%.

Środki dotacji były przekazywane przez dysponenta części w wysokości i terminach pozwalających na prawidłową realizację zadań przez Fundusz i zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

Badaniem objęto koszty sfinansowane z dotacji budżetu państwa w łącznej kwocie 40 684,7 tys. zł na zadania określone:

- w art. 33b ustawy o rehabilitacji, tj. na przekazywanie środków Funduszu na wnioski dysponenta zakładowego funduszu aktywności lub zakładowego funduszu rehabilitacji, w kwocie 20 313,5 tys. zł, co stanowiło 49,4% poniesionych na ten cel kosztów z dotacji celowej (20 dowodów księgowych),
- w art. 47 ust. 2 ustawy o rehabilitacji, tj. na zrekompensowanie gminom dochodów utraconych na skutek zastosowania ustawowych zwolnień z podatków od nieruchomości, rolnego i leśnego oraz z podatku od czynności cywilnoprawnych, o których mowa w art. 31 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji, w kwocie 20 371,2 tys. zł, co stanowiło 100,0% poniesionych na ten cel kosztów z dotacji (trzy dowody księgowe).

Koszty z dotacji celowej były ponoszone zgodnie z umową zawartą z Ministrem.

Wydatki inwestycyjne i zakupy inwestycyjne

Koszty wydatków inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych własnych zostały ujęte w ustawie budżetowej w kwocie 45 318,0 tys. zł, a w wyniku zmian w planie finansowym uległy zmniejszeniu do 44 121,0 tys. zł. Przewidziano m.in. modyfikacje i rozwój systemów infrastruktury teleinformatycznej i systemów dziedzinowych, a także wyposażenie głównej serwerowni i remont serwerowni w oddziałach Funduszu. Wydatkowano 15 901,4 tys. zł, tj. 36% planu po zmianach.

Zrealizowane wydatki i zakupy inwestycyjne dotyczyły modyfikacji systemu ePFRON2, wykorzystywanego do składania deklaracji rozliczeniowych przez pracodawców, systemu NEO, w którym prowadzona jest ewidencja pracodawców zobowiązanych i zwolnionych z wpłat oraz rozliczane są wpłaty w oparciu o dokumenty składane przez pracodawców. Modyfikacje dotyczyły również systemu SOF2, w którym prowadzone są księgi rachunkowe Funduszu, systemu SOW wykorzystywanego do obsługi wniosków składanych w ramach programów / konkursów ogłaszanych przez PFRON, jak również systemu SODiR wspierającego realizację zadań związanych z wypłatą dofinansowań i refundacji.

W przypadku czterech zadań dotyczących: wykonania kompleksowego projektu wykonawczego i rozpoczęcia I etapu remontu budynku Biura Funduszu (15 000,0 tys. zł), zakupu trzech samochodów w ramach wymiany floty pojazdów PFRON (420,0 tys. zł) i zakupu samochodu dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych (200,0 tys. zł), Fundusz odstąpił od ich realizacji w 2023 r. w związku

¹⁵ Na podstawie art. 65 ust. 16 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.), Prezes Rady Ministrów mógł wydać jednostkom sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 5-8 i 14 upf, w tym funduszom celowym, wiążące polecenie dokonania wpłaty środków pieniężnych do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

¹⁶ Na podstawie art. 14 ust. 22 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167, ze zm.), Prezes Rady Ministrów mógł wydać jednostkom sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 5-8 i 14 upf wiążące polecenie wpłaty środków na Fundusz Pomocy.

¹⁷ Aneks z 31 maja 2023 r. kwota dotacji została zwiększona z 850 000,0 tys. zł.

¹⁸ Aneks z 31 maja 2023 r. kwota dotacji na to zadanie została zmniejszona do 90 000,0 tys. zł.

z pismem Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z 23 listopada 2022 r., zobowiązującym dyrektorów generalnych ministerstw i urzędów centralnych do wdrożenia w urzędach i w jednostkach podległych i nadzorowanych przez organ oszczędności w obszarach dotyczących zakupu mebli i samochodów, wydatków na prowadzone bądź planowane remonty oraz na organizację wydarzeń medialnych i promocyjnych. Zgodnie z pismem Szefa KPRM, wydatki na te cele w 2022 r. i w latach kolejnych powinny być dokonywane tylko w wyjątkowych sytuacjach oraz po uzyskaniu jego zgody.

Dane dotyczące kosztów PFRON w 2023 r. przedstawiono w tabeli stanowiącej załącznik nr 6.2. do Informacji.

4.1.3. STAN FUNDUSZU I GOSPODAROWANIE WOLNYMI ŚRODKAMI

Stan Funduszu na początku 2023 r. wyniósł 2 892 367,6 tys. zł, w tym:

- środki pieniężne – 2 815 485,0 tys. zł,
- należności – 110 846,7 tys. zł,
- zobowiązania – 81 225,2 tys. zł.

Stan funduszu na koniec 2023 r. wyniósł 3 804 859,6 tys. zł, w tym:

- środki pieniężne – 3 721 921,8 tys. zł,
- należności – 97 233,3 tys. zł,
- zobowiązania – 76 513,4 tys. zł.

Stan na koniec 2023 r. był o 123,5% wyższy od planowanego i o 31,5% wyższy od stanu na początku roku.

Wysoki stan środków pieniężnych pozostających w dyspozycji PFRON na koniec roku w porównaniu do zaplanowanego wynikał z wyższego od zaplanowanego wykonania przychodów Funduszu oraz o 12,8% niższego wykonania zaplanowanych kosztów.

Na 31 grudnia 2023 r. w zarządzanie terminowe przekazano środki w wysokości 2 800 000,0 tys. zł, a w zarządzanie overnight 916 347,8 tys. zł. W trakcie roku średnio w zarządzanie terminowe i zarządzanie overnight przekazano środki pieniężne w kwocie odpowiednio 2 500 000,0 tys. zł i 882 000,4 tys. zł.

Fundusz w 2023 r. z tytułu gospodarowania wolnymi środkami z tytułu zarządzania terminowego osiągnął przychody w wysokości 109 357,1 tys. zł, a z tytułu zarządzania overnight 49 556,2 tys. zł.

Przekazywanie w zarządzanie wolnych środków w zarządzanie terminowe nie utrudniało terminowej realizacji wypłat środków na cele i zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji, jak również pozwalało na terminowe regulowanie zobowiązań. Wolne środki lokowano zgodnie z art. 78d ust. 2 ufp.

4.1.4. EFEKTY RZECZOWE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

W 2023 r. Fundusz realizował plan finansowy w układzie zadaniowym w ramach dwóch funkcji państwa: 13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny i 14. Rynek pracy, które były zbieżne z zadaniami wynikającymi z ustawy o rehabilitacji. Na ich realizację zaplanowano 8 687 132,0 tys. zł, a wydatkowano 7 574 898,5 tys. zł.

Funkcja 13. obejmowała jedno zadanie, tj. 13.1. Pomoc i integracja społeczna, na które w planie finansowym po zmianach ujęto kwotę 3 927 258,0 tys. zł. Wykonanie na koniec roku wyniosło 3 203 637,9 tys. zł, tj. 81,6% planu po zmianach. Dla tego zadania wyznaczono cel przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, którego osiągnięcie było mierzone wskaźnikiem zagrożenia ubóstwem skrajnym w gospodarstwach domowych, z co najmniej jedną osobą niepełnosprawną (cel i miernik zdefiniowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej). W ramach powyższego zadania Fundusz w 2023 r. realizował jedno podzadanie – 13.1.3. Wyrównywanie szans zawodowych i integracja społeczna osób niepełnosprawnych obejmujące trzy działania¹⁹. Jako miernik wskazano liczbę osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji społecznej. W planie po zmianach miernik ten zaplanowano w wysokości 911 578 osób, a wykonanie osiągnęło wartość 826 790 osób (90,7% planu po zmianach).

Funkcja 14. Rynek pracy Fundusz w 2023 r. obejmowała jedno zadanie 14.1. Wspieranie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu, na które w planie po zmianach przewidziano kwotę 4 759 874,0 tys. zł.

¹⁹ 13.1.3.1. Koordynacja i wspieranie rehabilitacji społecznej, realizowanej przez jst, 13.1.3.2. Wspieranie osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym oraz 13.1.3.4. Wspieranie organizacji pozarządowych, realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz tworzenie płaszczyzny współpracy.

Wykonanie na koniec 2023 r. wyniosło 4 371 260,6 tys. zł – 91,8% planu po zmianach. Dla tego zadania wyznaczono cel zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych, którego osiągnięcie było mierzone wskaźnikiem zatrudnienia osób niepełnosprawnych (w %). Cel i miernik zostały zdefiniowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. W ramach powyższego zadania Fundusz realizował jedno podzadanie – 14.1.5. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych z określonym dla niego miernikiem liczby osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji zawodowej. W planie po zmianach miernik ten zaplanowano na poziomie 393 387, a wykonanie osiągnęło wartość 354 555 (90,1% planu po zmianach). Podzadanie było realizowane w ramach trzech działań²⁰.

W 2023 r. Fundusz realizował m.in. niżej wymienione zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji:

1. Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych na podstawie art. 26a-26c ustawy o rehabilitacji – na realizację tego zadania wypłacono 3 481 730,6 tys. zł, tj. 96,7% kwoty zaplanowanej, przy czym 1 044 524,2 tys. zł pochodziło z dotacji celowej z budżetu państwa przekazanej przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zakładom pracy innym niż zakłady pracy chronionej (tzw. rynek otwarty) przekazano kwotę 2 085 974,6 tys. zł (59,9%), zakładom pracy chronionej (tzw. rynek chroniony) – 1 395 694,0 tys. zł (40,1%), a zakładom mieszanym – 62,0 tys. zł. Liczba pracowników niepełnosprawnych objętych dofinansowaniem na początku 2023 r. wynosiła 221 405 osób, a na koniec roku 214 415 osób, co stanowi kontynuację spadkowego trendu obserwowanego od 2020 r. Największy udział w spadku w trakcie 2023 r. liczby osób niepełnosprawnych objętych dofinansowaniem do wynagrodzeń stanowili pracownicy zgłoszeni przez podmioty z chronionego rynku pracy – 82 469 osób na początku roku i 77 401 na koniec roku. Liczba podmiotów wnioskujących o dofinansowanie utrzymywała się na zbliżonym poziomie przez cały rok – 32 774 na początku roku i 32 793 na koniec roku.
2. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane przez 380 samorządów powiatowych oraz 16 samorządów wojewódzkich wraz z kosztami obsługi tych zadań. Wykonanie wyniosło 1 908 382,7 tys. zł (99,8% planu po zmianach), w tym 1 566 126,7 tys. zł na realizację zadań ustawowych przez samorządy powiatowe i 342 256,0 tys. zł na realizację zadań przez samorządy wojewódzkie. Podział środków przypadający na poszczególne jst został dokonany na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym²¹. Z tych środków samorządy powiatowe dofinansowały: koszty działania warsztatów terapii zajęciowej (55,9% wykonania kosztów na realizację zadań przez powiaty), zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (19,1%) i turnusy rehabilitacyjne (9,2%). Samorządy wojewódzkie dofinansowały: koszty działania warsztatów aktywności zawodowej (69,1% wykonania kosztów na realizację zadań przez województwa) i roboty budowlane, dotyczące obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych (21,4%).
3. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecane przez Fundusz zgodnie z art. 36 ustawy o rehabilitacji. Wykonanie wyniosło 712 888,5 tys. zł (97,1% planu po zmianach). Łącznie w drodze otwartych konkursów ogłaszanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²² w 2023 r. zawarto 1111 umów, tj. o 10,0% więcej niż w 2022 r.

Katalog działań zleczanych na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji obejmował m.in. prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek, organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego oraz tłumaczy-przewodników. W 2023 r. wsparciem objęto 323 198 osób z zaplanowanych 300 000 osób.

W wyniku badania dokumentacji sześciu wniosków na kwotę 527,5 tys. zł w ramach konkursów „Pokonamy bariery”, „Sięgamy po sukces” i „Działamy razem” stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieujmowaniu zaangażowania kwot wynikających z umów przez dwie jednostki organizacyjne PFRON skutkujących poniesieniem kosztów w 2024 r. lub w latach kolejnych, co stanowiło naruszenie zasad określonych w art. 40 ust. 2 pkt 2 upf. Zgodnie z przywołanym przepisem, plany kont państwowych funduszy celowych powinny uwzględniać wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków i kosztów – także

²⁰ 14.1.5.1. Wsparcie zatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu osób niepełnosprawnych, 14.1.5.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych prowadzących własną działalność gospodarczą oraz niepełnosprawnych rolników oraz 14.1.5.3. Koordynacja i wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowanej przez jst.

²¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1605, ze zm.

²² Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

zaangażowanie środków. W 2023 r. w ramach zadań zleczonych Fundusz zawarł umowy na łączną kwotę 662 311,9 tys. zł (do końca roku wypłacono 362 908,5 tys. zł), a w ramach programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON na kwotę 1 096 224,0 tys. zł (wypłacono 465 229,2 tys. zł). Należy wskazać, że pozostała kwota według umów ma być wypłacona w 2024 r. lub w latach kolejnych. Za prawidłowość ewidencji księgowej Funduszu odpowiada Główny Księgowy Funduszu.

W toku kontroli stwierdzono, że Główny Księgowy Funduszu nie dokonywał kontroli wstępnej wszystkich 114 umów zawartych w 2023 r. przez Departament ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (trzy umowy) w ramach zadań zleczanych i przez Departament ds. Polityki Regionalnej (111 umów) w ramach programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON. Stanowiło to naruszenie art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a ufp, zgodnie z którym główny księgowy jednostki sektora finansów publicznych dokonuje wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansów z planem finansowym.

Stwierdzono także nieprawidłowość polegającą na zawarciu w umowach zawieranych pomiędzy wnioskodawcami a PFRON postanowień sprzecznych z art. 152 ust. 2 ufp. Fundusz określił termin rozliczenia dofinansowania jako 30 dni kalendarzowych od daty doręczenia kompletnego i prawidłowo sporządzonego sprawozdania z realizacji projektu, podczas gdy przywołany przepis ufp jednoznacznie wskazuje, że zatwierdzenie powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia.

4. Programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON realizowane na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy o rehabilitacji. Na zadanie wydatkowano 613 361,6 tys. zł (50,4% planu po zmianach). Sfinansowano realizację 16 programów. Największe koszty poniesiono na realizację programu „Aktywny samorząd” – 233 697,0 tys. zł, „SAM Mobilność” – 113 505,9 tys. zł, „Dostępna przestrzeń publiczna” – 105 884,0 tys. zł, „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” – 58 922,3 tys. zł.

W ramach badania terminowości rozliczania przez PFRON sprawozdań końcowych złożonych w 2023 r. z realizacji działań zakończonych i rozliczonych w 2023 r. w ramach programów „Absolwent” i „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”, stwierdzono nieprawidłowość polegającą na przekroczeniu w łącznie 14 przypadkach 30-dniowego terminu na zatwierdzenie przez dysponenta środków rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, co było niezgodne z art. 152 ust. 2 ufp. Stwierdzone przekroczenia powyższego terminu wynosiły od 5 do 96 dni. Za terminowe zatwierdzanie sprawozdań przedkładanych przez beneficjentów odpowiadał Departament ds. Polityki Regionalnej.

Stwierdzono również nieprawidłowość polegającą na zawarciu w umowach zawieranych pomiędzy wnioskodawcami a PFRON postanowień sprzecznych z art. 152 ust. 2 ufp. Fundusz określił termin rozliczenia dofinansowania jako 30 dni kalendarzowych od daty doręczenia kompletnego i prawidłowo sporządzonego sprawozdania z realizacji projektu, podczas gdy przywołany przepis ufp jednoznacznie wskazuje, że zatwierdzenie powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia.

5. Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne dla osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą i dla niepełnosprawnych rolników lub rolników zobowiązanych do opłacanie składek za niepełnosprawnego domownika (art. 25a ust. 1 ustawy o rehabilitacji). Na realizację zadania wydatkowano 138 826,4 tys. zł (99,4% planu po zmianach). W 2023 r. o wypłatę miesięcznej refundacji składek wystąpiło na początku roku 21 022 osób wykonujących działalność gospodarczą, a na koniec roku 21 216 osób. Z kolei o refundację składek niepełnosprawnym rolnikom lub rolnikom zobowiązanym do opłacenia składek za niepełnosprawnego domownika wystąpiło za I kwartał 2023 r. 2560 osób, a za IV kwartał 2369.
6. Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami – wydatkowano 105 700,9 tys. zł (88,6% planu po zmianach). W programie przewidziano siedem obszarów wsparcia, z tego największe koszty zostały poniesione w ramach obszaru D – likwidacja barier transportowych (62,0% wykonania), w ramach obszaru F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej albo przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej (14,0% wykonania) i w ramach obszaru B – likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania (11,0% wykonania). Niższe wykonanie kosztów od planowanego wynikało m.in. z mniejszego od zakładanego zainteresowania tą formą wsparcia oraz z rezygnacji wnioskodawców z realizacji projektów. Łącznie w ramach programu beneficjentami było 27 937 osób z 30 000 planowanych.

7. Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych UE na rzecz osób niepełnosprawnych, na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji – wydatkowano 90 695,4 tys. zł (80,7% planu po zmianach), z czego 78 788,0 tys. zł stanowiły środki z budżetu Unii Europejskiej, a 11 907,5 tys. zł środki z budżetu państwa. W 2023 r. realizowano 11 projektów. Największe koszty zostały poniesione w związku z projektami „Wypracowanie i pilotażowego wdrożenia modelu kompleksowej rehabilitacji umożliwiającej podjęcie lub powrót do pracy” – 28 609,0 tys. zł, „Dostępny samorząd – granty” – 26 392,5 tys. zł i „Kultura bez barier” – 14 618,5 tys. zł. W zależności od projektu, niższe wykonanie kosztów od planowanego wynikało m.in. z niższymi od planowanych kosztów części działań w projektach oraz z niepełnego wykorzystania środków przez grantobiorców.
8. Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych, na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy o rehabilitacji – wykonanie wyniosło 40 716,7 tys. zł (86,6% planu po zmianach). Łącznie o rekompensatę utraconych dochodów w trakcie roku wystąpiło 269 gmin z 280 zaplanowanych.
9. Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych, dokonywany na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy o rehabilitacji – wypłacono 7912,8 tys. zł (56,0% planu po zmianach). W ramach tego zadania dokonywano refundacji kosztów poniesionych przez pracodawcę prowadzącego zakład pracy chronionej lub będącego przedsiębiorstwem społecznym. Największy udział w strukturze kosztów poniesionych przez Fundusz na to zadanie stanowiła refundacja kosztów administracyjnych bieżących (48,9% wykonania), a następnie kosztów transportowych bieżących (25,1% wykonania) i kosztów transportowych inwestycyjnych (21,3% wykonania). Niższe wykonanie kosztów od planowanych było związane z późniejszym wejściem w życie zmian wprowadzonych ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej²³, w wyniku których adresatami zadania stały się również przedsiębiorstwa społeczne. Z refundacji skorzystały 222 zakłady pracy chronionej zatrudniające łącznie 16 778 osób niepełnosprawnych (w przeliczeniu na etaty) z 16 000 osób zaplanowanych.
10. Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się²⁴, realizowane na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rehabilitacji – wypłacono środki finansowe w wysokości 2355,6 tys. zł (52,4% planu). Największy udział w kosztach stanowiło dofinansowanie szkoleń z zakresu polskiego języka migowego (87,8% wykonania) i szkoleń z zakresu sposobu komunikowania się osób głuchoniewidomych (7,1% wykonania). Niskie wykonanie planu wynikało m.in. z rezygnacji beneficjentów z uczestnictwa w szkoleniu po podpisaniu umowy o dofinansowanie. W wyniku realizacji zadania ze wsparcia skorzystało 2437 osób z 3700 zaplanowanych.

Fundusz w 2023 r. prowadził działalność kontrolną w obszarach dotyczących m.in.: dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (25 kontroli), środków przekazanych samorządom według algorytmu (osiem kontroli), zadań realizowanych na zlecenie Funduszu przez fundacje i organizacje pozarządowe (sześć kontroli) łącznie zrealizowano 45 z 43 kontroli ujętych w planie i 2635 postępowań sprawdzających pracodawców zarejestrowanych w Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji z 2500 zaplanowanych.

W porównaniu do 2022 r. liczba przeprowadzonych w 2023 r. kontroli zmniejszyła się o 75 i stanowiła 37,5% kontroli przeprowadzonych w roku poprzednim. W 2023 r. przeprowadzono także mniej postępowań sprawdzających niż w 2022 r., tj. 2635 wobec 3038 w roku ubiegłym. Niższa liczba zaplanowanych i przeprowadzonych kontroli wynikała z uchylecia z dniem 10 marca 2023 r. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²⁵. Departament ds. Kontroli wstrzymał działania kontrolne dotyczące obszarów realizowanych na podstawie art. 22 oraz 26a-26c ustawy o rehabilitacji. Czynności kontrolne w wyżej wymienionych obszarach zostały wznowione 24 października 2023 r. wraz z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2023 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy

²³ Dz. U. z 2024 r. poz. 113.

²⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 20.

²⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 29.

upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²⁶.

4.2. SPRAWOZDANIA

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2023 r. przez dysponenta PFRON:

- z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2023 r. planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-40),
- z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego (Rb-33),
- stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał 2023 r. (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym. Stwierdzono jednak nieprawidłowość polegającą na ujęciu kwoty 113 505,9 tys. zł poniesionej na realizację programu SAM Mobilność w 2023 r. na niewłaściwym paragrafie klasyfikacji budżetowej, co miało istotny wpływ na treść merytoryczną dwóch z trzech badanych przez NIK sprawozdań (Rb-33 i Rb-40). W ramach wymienionego programu Fundusz udzielał osobom fizycznym dofinansowania do zakupu samochodu dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Pomimo tego, koszty zostały ujęte w § 6270 dotyczącym dotacji, tj. „dotacja z państwowego funduszu celowego na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych”. W konsekwencji wykonanie w § 6270 zostało zawyżone o kwotę 113 505,9 tys. zł w sprawozdaniu Rb-33 za 2023 r., a także zawyżone o tę kwotę zostało wykonanie w sprawozdaniu Rb-40 za 2023 r. w części B, poz. III, 5 „Koszty inwestycyjne, w tym:” i 5.1. „dotacje inwestycyjne”. Zaniżeniu o powyższą kwotę w sprawozdaniu Rb-33 za 2023 r. uległo wykonanie w § 6360 „środki z państwowych funduszy celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych”. Powyższa nieprawidłowość uzasadniała wydanie przez NIK negatywnej opinii o sprawozdaniach budżetowych Funduszu za 2023 r.

²⁶ Dz. U. poz. 2283.

5. INFORMACJE DODATKOWE

Czynności kontrolne przeprowadzono w dniach od 24 stycznia do 27 marca 2024 r. Kontrolę zakończono 22 kwietnia 2024 r. przekazaniem Zarządowi PFRON wystąpienia pokontrolnego. W wystąpieniu pokontrolnym sformułowano sześć wniosków pokontrolnych dotyczących:

- dokonywania przez Głównego Księgowego Funduszu wstępnej kontroli, o której mowa w art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a ufp, zawieranych umów w ramach zadań zleczanych i programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON
- ujmowania w ewidencji księgowej Funduszu na kontach pozabilansowych zaangażowania wynikającego z zawartych umów w ramach zadań zleczanych i programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON,
- wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej, o której mowa w art. 68 ufp, w celu zapewnienia prawidłowości: planowania kosztów, ujmowania ich w ewidencji księgowej i sporządzania sprawozdań budżetowych Funduszu,
- wszczynania postępowań w sprawie określenia wysokości zobowiązań strony w terminach umożliwiających dochodzenie należności Funduszu,
- wyeliminowania przypadków nieterminowego zatwierdzania rozliczenia udzielonej przez Fundusz dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym,
- zapewnienia zgodności postanowień zawieranych umów w zakresie terminu zatwierdzenia sprawozdania końcowego przez PFRON z przepisami ufp.

Do treści wystąpienia pokontrolnego Członkowie Zarządu PFRON 13 maja 2024 r. wnieśli siedem zastrzeżeń. Zespół Orzekający Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli uchwałą z 3 czerwca 2024 r. uwzględnił w części dwa zastrzeżenia i oddalił zastrzeżenia w pozostałym zakresie.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ PFRON

Oceny wykonania planu finansowego PFRON dokonano stosując kryteria²⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2023 roku*²⁸.

Przychody (P):	8 471 489,1 tys. zł
Koszty (K) (łącznie z wydatkami majątkowymi):	7 574 898,5 tys. zł
Łączna kwota (G = P + K):	16 046 387,6 tys. zł
Waga przychodów w łącznej kwocie (Wp = P : G):	0,528
Waga kosztów w łącznej kwocie (Wk = K : G):	0,472

Nieprawidłowości w przychodach: 344,7 tys. zł (0,004% przychodów), dopuszczenie do przedawnienia należności Funduszu z tytułu wpłat obowiązkowych na PFRON w jednej z 15 badanych spraw.

Ocena cząstkowa przychodów (Op): (5) pozytywna

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): 0 tys. zł

Ocena cząstkowa kosztów (Ok): (3) ocena w formie opisowej

Łączna ocena przychodów i kosztów (ŁO²⁹) = $5 \cdot 0,528 + 3 \cdot 0,472 = 2,64 + 1,42 = 4,06$

Ocena cząstkowa przychodów i kosztów została obniżona o jeden ze względu na charakter stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących nieujmowania w ewidencji księgowej Funduszu zaangażowania środków w kwotach wynikających z umów zawartych w ramach zadań zleconych i programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON oraz braku kontroli wstępnej Głównego Księgowego Funduszu łącznie 114 umów zawartych w ramach powyższych działań przez dwa departamenty PFRON.

Opinia o sprawozdaniach: negatywna.

Ocena ogólna: w formie opisowej.

²⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>.

²⁸ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>.

²⁹ $\text{ŁO} = \text{Op} \times \text{Wp} + \text{Ok} \times \text{Wk}$.

6.2. WYKONANIE PLANU FINANSOWEGO PFRON

Lp.	Wyszczególnienie	2022	2023			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Plan wg ustawy budżetowej ¹⁾	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Część A – Zadania wynikające z ustawy tworzącej Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych									
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	6 636 563,8	8 400 507,0	8 687 132,0	7 574 898,5	126,6%	114,1%	90,2%	87,2%
1	Realizacja działań wyrównujących różnice między regionami	90 050,2	200 000,0	119 300,0	105 700,9	222,1%	117,4%	52,9%	88,6%
2	Realizacja programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej	153 092,4	75 582,0	112 398,0	90 695,5	49,4%	59,2%	120,0%	80,7%
3	Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych	3 274 852,8	3 600 000,0	3 600 000,0	3 481 730,7	109,9%	106,3%	96,7%	96,7%
4	Zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych	39 907,9	47 000,0	47 000,0	40 716,7	117,8%	102,0%	86,6%	86,6%
5	Finansowanie w części lub całości badań, ekspertyz i analiz	631,1	4 500,0	4 500,0	1 924,4	713,0%	304,9%	42,8%	42,8%
6	Refundacja kosztów wydawania certyfikatów przez podmioty uprawnione do szkolenia psów asystujących	4,9	20,0	20,0	5,2	404,4%	105,9%	26,2%	26,2%
7	Programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą, służące rehabilitacji społecznej i zawodowej	367 332,7	834 995,0	1 217 496,0	613 361,6	227,3%	167,0%	73,5%	50,4%
8	Dofinansowanie oprocentowania kredytów bankowych	607,1	3 520,0	1 720,0	791,0	579,8%	130,3%	22,5%	46,0%
9	Zwrot kosztów budowy lub przebudowy związanej z modernizacją obiektów i pomieszczeń zakładu, transportowych i administracyjnych	6 738,7	20 000,0	14 142,0	7 912,8	296,8%	117,4%	39,6%	56,0%

10	Refundacja składek na ubezpieczenia społeczne	117 067,0	139 614,0	139 614,0	138 826,4	119,3%	118,6%	99,4%	99,4%
11	Zadania zlecane	557 446,8	900 000,0	734 006,0	712 888,5	161,5%	127,9%	79,2%	97,1%
12	Dofinansowanie kosztów szkolenia, o których mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się	3 498,5	4 500,0	4 500,0	2 355,6	128,6%	67,3%	52,3%	52,3%
13	Przelewy redystrybucyjne	1 611 997,8	1 851 470,0	1 911 448,0	1 908 382,7	114,9%	118,4%	103,1%	99,8%
14	Wydatki bieżące	360 067,6	521 788,0	584 667,0	411 998,3	144,9%	114,4%	79,0%	70,5%
14.1	- wynagrodzenia osobowe	89 835,9	92 793,0	96 142,0	95 696,3	103,3%	106,5%	103,1%	99,5%
14.2	- wynagrodzenia bezosobowe	963,0	3 209,0	3 209,0	1 463,3	333,2%	151,9%	45,6%	45,6%
14.3	- składki na ubezpieczenia społeczne	14 574,9	16 858,0	16 815,0	15 576,6	115,7%	106,9%	92,4%	92,6%
14.4	- składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 729,4	2 456,0	2 449,0	1 868,9	142,0%	108,1%	76,1%	76,3%
14.5	- zakup usług	47 418,1	70 382,0	126 278,0	112 718,9	148,4%	237,7%	160,2%	89,3%
14.6	- pozostałe, z tego:	20 253,8	59 259,0	62 673,0	39 058,6	292,6%	192,8%	65,9%	62,3%
14.6.1	- amortyzacja (umorzenia)	12 552,4	23 500,0	28 000,0	13 244,7	187,2%	105,5%	56,4%	47,3%
14.6.2	- inne	7 701,4	35 759,0	34 673,0	25 813,9	464,3%	335,2%	72,2%	74,4%
14.7	- odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności	185 019,8	276 441,0	276 441,0	144 972,6	149,4%	78,4%	52,4%	52,4%
14.8	- wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń	272,7	390,0	660,0	642,9	143,0%	235,8%	164,9%	97,4%
15	Wydatki inwestycyjne (własne) i zakupy inwestycyjne (własne)	15 883,8	45 318,0	44 121,0	15 901,4	285,3%	100,1%	35,1%	36,0%
16	Rekompensata wypłaconego wynagrodzenia pracownikom niepełnosprawnym - w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19	957,0	2 200,0	2 200,0	625,5	229,9%	65,4%	28,4%	28,4%
17	Wypłata środków PFRON dla dysponenta zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji	36 334,1	150 000,0	150 000,0	41 081,4	412,8%	113,1%	27,4%	27,4%

Część B - Plan finansowy w układzie memoriałowym

	Stan funduszu na początek roku, w tym:	2 396 715,0	2 137 323,0	2 137 323,0	2 892 367,6	89,2%	120,7%	135,3%	135,3%
1	Środki pieniężne	2 314 987,9	2 060 412,0	2 060 412,0	2 815 485,0	89,0%	121,6%	136,6%	136,6%
2	Należności	123 284,5	63 320,0	63 320,0	110 846,7	51,4%	89,9%	175,1%	175,1%
2.1	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	1 288,1	1 220,0	1 220,0	1 635,1	94,7%	126,9%	134,0%	134,0%
2.2	w tym: z tytułu wpłat obowiązkowych	46 095,3	62 000,0	62 000,0	42 936,3	134,5%	93,1%	69,3%	69,3%
3	Zobowiązania, z tego:	75 189,3	29 500,0	29 500,0	81 225,2	39,2%	108,0%	275,3%	275,3%
3.1	Pozostałe	75 189,3	29 500,0	29 500,0	81 225,2	39,2%	108,0%	275,3%	275,3%

II	Przychody	7 116 332,7	7 921 343,0	8 207 968,0	8 471 489,1	111,3%	119,0%	106,9%	103,2%
1	Dotacje z budżetu państwa, z tego:	712 712,6	1 277 198,0	1 277 198,0	1 141 670,7	179,2%	160,2%	89,4%	89,4%
1.1	dla państwowego funduszu celowego	695 953,9	1 253 500,0	1 253 500,0	1 105 964,0	180,1%	158,9%	88,2%	88,2%
1.1.1	- zrekompensowanie gminom dochodów utraconych z tytułu zastosowania ustawowych zwolnień dla prowadzących zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej z podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego i od czynności cywilnoprawnych	19 953,9	23 500,0	23 500,0	20 358,3	117,8%	102,0%	86,6%	86,6%
1.1.2	- dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych	676 000,0	1 080 000,0	1 080 000,0	1 044 524,2	159,8%	154,5%	96,7%	96,7%
1.1.3	- środki dla dysponentów zakładowego funduszu aktywności albo funduszu rehabilitacji	-	150 000,0	150 000,0	41 081,4	-	-	27,4%	27,4%
1.2	celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	8 104,8	13 003,0	13 003,0	31 732,7	160,4%	391,5%	244,0%	244,0%
1.3	celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	8 653,8	10 695,0	10 695,0	3 974,1	123,6%	45,9%	37,2%	37,2%
2	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	97 723,8	152 797,0	152 797,0	111 053,2	156,4%	113,6%	72,7%	72,7%
3	Składki i opłaty	5 921 515,4	6 101 093,0	6 387 718,0	6 741 511,1	103,0%	113,8%	110,5%	105,5%
4	Przelewy redystrybucyjne, z tego:	7 905,7	5 902,0	5 902,0	8 415,3	74,7%	106,4%	142,6%	142,6%
4.1	Przelewy redystrybucyjne (zwroty przez samorządy wojewódzkie i powiatowe środków niewykorzystanych w poprzednim roku)	7 905,7	5 902,0	5 902,0	8 415,3	74,7%	106,4%	142,6%	142,6%
5	Pozostałe przychody, z tego:	376 475,2	384 353,0	384 353,0	468 838,8	102,1%	124,5%	122,0%	122,0%
5.1	odsetki	151 590,0	78 735,0	78 735,0	218 463,6	51,9%	144,1%	277,5%	277,5%
5.2	inne	224 885,3	305 618,0	305 618,0	250 375,2	135,9%	111,3%	81,9%	81,9%
III	Koszty realizacji zadań	6 636 563,8	8 400 507,0	8 687 132,0	7 574 898,5	126,6%	114,1%	90,2%	87,2%
1	Dotacje na realizację zadań bieżących	4 151 046,0	5 269 116,0	4 888 858,0	4 591 285,0	126,9%	110,6%	87,1%	93,9%
2	Transfery na rzecz ludności, z tego na:	263 575,1	309 224,0	239 224,0	225 322,1	117,3%	85,5%	72,9%	94,2%
2.1	- różne wydatki na rzecz osób fizycznych	263 575,1	309 224,0	239 224,0	225 322,1	117,3%	85,5%	72,9%	94,2%
3	Środki z Unii Europejskiej	139 992,3	72 347,0	105 427,0	86 334,6	51,7%	61,7%	119,3%	81,9%
4	Koszty własne	355 721,0	517 444,0	578 839,0	406 405,9	145,5%	114,2%	78,5%	70,2%
4.1	wynagrodzenia, z tego:	89 137,3	94 726,0	97 963,0	95 829,0	106,3%	107,5%	101,2%	97,8%
4.1.1	- osobowe	88 174,3	91 517,0	94 754,0	94 365,7	103,8%	107,0%	103,1%	99,6%
4.1.2	- bezosobowe	963,0	3 209,0	3 209,0	1 463,3	333,2%	151,9%	45,6%	45,6%

4.2	Składki na ubezpieczenia społeczne	14 307,8	16 586,0	16 580,0	15 367,1	115,9%	107,4%	92,7%	92,7%
4.3	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 690,7	2 416,0	2 415,0	1 838,2	142,9%	108,7%	76,1%	76,1%
4.4	Wpłaty na pracownicze plany kapitałowe	405,5	1 420,0	1 419,0	522,5	350,2%	128,9%	36,8%	36,8%
4.5	Zakup usług	45 069,7	67 665,0	122 151,0	108 739,3	150,1%	241,3%	160,7%	89,0%
4.6	Pozostałe, z tego:	205 109,9	334 631,0	338 311,0	184 109,7	163,1%	89,8%	55,0%	54,4%
4.6.1	- amortyzacja (umorzenia)	12 552,4	23 500,0	28 000,0	13 244,7	187,2%	105,5%	56,4%	47,3%
4.6.2	- odsetki od kredytów i pożyczek	102,1	3 202,0	5 327,0	3 569,0	3136,0 %	3495,4 %	111,5%	67,0%
4.6.3	- inne	7 163,0	31 098,0	27 883,0	21 680,5	434,2%	302,7%	69,7%	77,8%
4.6.4	- odpis aktualizujący wartość należności z tytułu wpłat na PFRON, pożyczek, odsetek od pożyczek oraz innych należności	185 019,8	276 441,0	276 441,0	144 972,6	149,4%	78,4%	52,4%	52,4%
4.6.5	- wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	272,7	390,0	660,0	642,9	143,0%	235,8%	164,9%	97,4%
5	Koszty inwestycyjne, w tym:	114 138,3	380 906,0	945 093,0	356 589,1	333,7%	312,4%	93,6%	37,7%
5.1	dotacje inwestycyjne	102 359,4	338 566,0	902 937,0	342 642,0	330,8%	334,7%	101,2%	37,9%
6	Przelewy redystrybucyjne, z tego na:	1 611 997,8	1 851 470,0	1 911 448,0	1 908 382,7	114,9%	118,4%	103,1%	99,8%
6.1	- realizację zadań przez samorządy wojewódzkie	255 240,8	328 600,0	335 071,0	333 907,9	128,7%	130,8%	101,6%	99,7%
6.2	- pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań przez samorządy wojewódzkie	6 381,1	8 215,0	8 377,0	8 348,0	128,7%	130,8%	101,6%	99,7%
6.3	- realizację zadań przez samorządy powiatowe	1 317 438,2	1 477 712,0	1 529 756,0	1 527 927,9	112,2%	116,0%	103,4%	99,9%
6.4	- pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań przez samorządy powiatowe	32 937,7	36 943,0	38 244,0	38 198,8	112,2%	116,0%	103,4%	99,9%
7	Środki na realizację zadań bieżących przekazywane innym podmiotom	-	0,0	18 243,0	579,2	-	-	-	3,2%
IV	Stan funduszu na koniec roku (I + II - III), w tym:	2 892 367,6	1 703 477,0	1 702 280,0	3 804 859,6	58,9%	131,5%	223,4%	223,5%
1	Środki pieniężne	2 815 485,0	1 618 919,0	1 618 919,0	3 721 921,8	57,5%	132,2%	229,9%	229,9%
2	Należności	110 846,7	81 250,0	81 250,0	97 233,3	73,3%	87,7%	119,7%	119,7%
2.1	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek	1 635,1	1 150,0	1 150,0	1 735,2	70,3%	106,1%	150,9%	150,9%
2.2	w tym: z tytułu wpłat obowiązkowych	42 936,3	80 000,0	80 000,0	50 752,6	186,3%	118,2%	63,4%	63,4%
3	Zobowiązania, z tego:	81 225,2	41 000,0	41 000,0	76 513,4	50,5%	94,2%	186,6%	186,6%
3.1	Pozostałe	81 225,2	41 000,0	41 000,0	76 513,4	50,5%	94,2%	186,6%	186,6%
Część C – Dane w układzie kasowym									
	Dochody	7 116 332,7	7 659 073,0	7 945 698,0	8 276 061,6	107,6%	116,3%	108,1%	104,2%
1	Dotacje z budżetu państwa, z tego:	712 712,6	1 277 198,0	1 277 198,0	1 141 670,7	179,2%	160,2%	89,4%	89,4%
1.1	dla państwowego funduszu celowego	695 953,9	1 253 500,0	1 253 500,0	1 105 964,0	180,1%	158,9%	88,2%	88,2%

1.2	celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące	8 104,8	13 003,0	13 003,0	31 732,7	160,4%	391,5%	244,0%	244,0%
1.3	celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE - majątkowe	8 653,8	10 695,0	10 695,0	3 974,1	123,6%	45,9%	37,2%	37,2%
2	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	97 723,8	152 797,0	152 797,0	111 053,2	156,4%	113,6%	72,7%	72,7%
3	Składki i opłaty	5 921 515,4	6 112 451,0	6 399 076,0	6 742 980,6	103,2%	113,9%	110,3%	105,4%
4	Przelewy redystrybucyjne, w tym:	7 905,7	5 902,0	5 902,0	8 415,3	74,7%	106,4%	142,6%	142,6%
4.1	Przelewy redystrybucyjne (zwroty przez samorządy wojewódzkie i powiatowe środków niewykorzystanych w poprzednim roku)	7 905,7	5 902,0	5 902,0	8 415,3	74,7%	106,4%	142,6%	142,6%
5	Pozostałe wpływy, w tym:	376 475,2	110 725,0	110 725,0	271 941,8	29,4%	72,2%	245,6%	245,6%
5.1	pozostałe odsetki	151 590,0	18 735,0	18 735,0	181 725,4	12,4%	119,9%	970,0%	970,0%
5.2	inne	224 885,3	91 990,0	91 990,0	90 216,4	40,9%	40,1%	98,1%	98,1%
II	Wydatki	6 483 422,8	8 100 566,0	8 382 691,0	7 369 624,9	124,9%	113,7%	91,0%	87,9%
1	Dotacje na realizację zadań bieżących	4 151 046,0	5 269 116,0	4 888 858,0	4 591 749,4	126,9%	110,6%	87,1%	93,9%
2	Transfery na rzecz ludności, z tego na:	263 575,1	309 224,0	239 224,0	225 322,1	117,3%	85,5%	72,9%	94,2%
2.1	- różne wydatki na rzecz osób fizycznych	263 575,1	309 224,0	239 224,0	225 322,1	117,3%	85,5%	72,9%	94,2%
3	Środki z Unii Europejskiej	139 992,3	72 347,0	108 077,0	90 915,5	51,7%	64,9%	125,7%	84,1%
4	Wydatki bieżące (własne)	202 579,9	217 503,0	273 441,0	196 176,2	107,4%	96,8%	90,2%	71,7%
4.1	Wynagrodzenia, z tego:	89 137,3	94 726,0	104 997,0	102 895,3	106,3%	115,4%	108,6%	98,0%
4.1.1	- osobowe	88 174,3	91 517,0	101 788,0	101 133,3	103,8%	114,7%	110,5%	99,4%
4.1.2	- bezosobowe	963,0	3 209,0	3 209,0	1 762,0	333,2%	183,0%	54,9%	54,9%
4.2	Składki na ubezpieczenia społeczne	14 307,8	16 586,0	16 588,0	16 565,4	115,9%	115,8%	99,9%	99,9%
4.3	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	1 690,7	2 416,0	2 416,0	2 151,8	142,9%	127,3%	89,1%	89,1%
4.4	Wpłaty na pracownicze plany kapitałowe	405,5	1 420,0	1 420,0	598,2	350,2%	147,5%	42,1%	42,1%
4.5	Zakup usług	89 500,9	67 665,0	114 150,0	51 842,8	75,6%	57,9%	76,6%	45,4%
4.6	Pozostałe, z tego:	7 537,8	34 690,0	33 870,0	22 122,7	460,2%	293,5%	63,8%	65,3%
4.6.1	- odsetki od kredytów i pożyczek	102,1	3 202,0	5 327,0	2 302,4	3136,0 %	2254,9 %	71,9%	43,2%
4.6.2	- inne	7 435,6	31 488,0	28 543,0	19 820,3	423,5%	266,6%	62,9%	69,4%
5	Wydatki inwestycyjne	114 138,3	380 906,0	943 400,0	356 499,8	333,7%	312,3%	93,6%	37,8%
5.1	- wydatki inwestycyjne i wydatki na zakupy inwestycyjne	11 778,9	42 340,0	40 463,0	13 858,8	359,5%	117,7%	32,7%	34,3%
5.2	- dotacje inwestycyjne	102 359,4	338 566,0	902 937,0	342 641,0	330,8%	334,7%	101,2%	37,9%
6	Przelewy redystrybucyjne, z tego na:	1 611 997,8	1 851 470,0	1 911 448,0	1 908 382,7	114,9%	118,4%	103,1%	99,8%
6.1	- realizację zadań przez samorządy wojewódzkie	255 240,8	328 600,0	335 071,0	333 907,9	128,7%	130,8%	101,6%	99,7%

6.2	- pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań przez samorządy wojewódzkie	6 381,1	8 215,0	8 377,0	8 348,0	128,7%	130,8%	101,6%	99,7%
6.3	- realizację zadań przez samorządy powiatowe	1 317 438,2	1 477 712,0	1 529 756,0	1 527 927,9	112,2%	116,0%	103,4%	99,9%
6.4	- pokrycie kosztów obsługi realizowanych zadań przez samorządy powiatowe	32 937,7	36 943,0	38 244,0	38 198,8	112,2%	116,0%	103,4%	99,9%
7	Środki na realizację zadań bieżących przekazywane innym podmiotom	-	0,0	18 243,0	579,2	-	-	-	3,2%
Część E - Dane uzupełniające									
1	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	2 815 009,8	1 618 919,0	1 618 919,0	3 716 347,8	57,5%	132,0%	229,6%	229,6%
1.1	- overnight (O/N)	915 009,8	315 419,0	315 419,0	916 347,8	34,5%	100,1%	290,5%	290,5%
1.2	- terminowe	1 900 000,0	1 303 500,0	1 303 500,0	2 800 000,0	68,6%	147,4%	214,8%	214,8%

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-40 z wykonania określonego w ustawie budżetowej na 2023 r., planu finansowego państwowego funduszu celowego zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.).

6.3. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
9. Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
10. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
12. Komisja Rodziny i Polityki Społecznej Sejmu Rzeczypospolitej Polski
13. Zarząd PFRON